

сестри... Но сега, брате, като си ходих в Жеравна, намерих тая сиромашия по-страшна, отколкото бях чувал дотогава. Баща, майка и шест сестри: баща ми на 70 години старец, майка ми на 56 год[ини]; повечето от сестрите ми вече за женене моми. Баща ми е слуга на една кръчма в кърът - за 20 пари на ден, точи вино, черпи гостите, залива ракия, вади кани, мете двори, рини боклук, чеше коне, и пр. Майка ми със сестрите ми ходи по боярските къщи да преде вълна и да тъчи аби, и на ден печелят по 100 пари всичките заедно. Оката на долното брашно се продава по нас сега 50 пари. У дома на ден тряб[в]а най-малко 2 ? оки брашно, защото храната им [се] състои само [от] хляб и сол. И тъй, както виждаш, не могат да изкарват пари нито [дори] за сух хляб. Ами и друго не тряб[в]а ли в къщи: сол, сапун, свещ, дърва - ачи и грехи-парцали? Имам Марине свята длъжност да помагам на тези умъчени робски души, на които принадлежи и моята кръв"²⁹. В писмо, изпратено до В. Д. Стоянов в Болград на 10 декември 1873 г., жеравненските търговци Никола и Тодор хаджи Драганови удостоверяват, че фирмата им е получила от него чрез Божил Иванов - търговец от Бал-капан хан в Цариград, 20 турски лири (2 200 - 2 400 гроша), срещу сметките за къщата на баща му³⁰.

Семейството му е наистина многочислено - той е шестото от общо 13 деца на Димитър Стоянов Кехайов и Къна (Кръстина) Руско-кехайова Патаманска: шестима братя (Руско, Дойно, Васил, Стефан, Димитър и Никола) и седем сестри (Мария, Рада, Стефана, Йовка, Люца, Ганка и една неустановена по име - вероятно Варвара). Многодетни са семействата и на най-близките му родственици в Жеравна - чичо му Тодор Стоянов, вуйчо му Руско Патамански, братовчедите му Васил и Димитър Стоянови³¹. Многодетната фамилия (съпрузи с 4 - 8 деца) принципно е традиционна за доиндустриалните балкански общества с аграрна и скотовъдна икономика³². Жеравненското население не прави изключение от тази зависимост, въпреки че още К. Иречек бележи, че в това планинско селище "за земегелие... няма място, а само за овчарство"³³. Повечето от родствениците на В. Д. Стоянов в Жеравна (и по бащина, и по майчина страна) са скотовъдци, наемни овчари или кехаи на собствени стада в "Горното поле" (Северна Добруджа) - основен поминък и професия за българите от Котленско през Възраждането и особено след Кримската война (1853-56). Те са характерни представители на котленско-жеравненската сезонна икономическа диаспора в Добруджа през XIX век, а като цяло - представители на основния (най-многочислен) социален пласт на егалитарното